

Datum
2019-04-02

Diarienummer
Dnr Af-2019/0001 7597

Avsändarens referens
S2018/05708/SF

Socialdepartementet
Socialförsäkringsenheten
111 52 Stockholm

Remissyttrande: Samspel för hälsa – Finansiell samordning mellan hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen SOU 2018:80

Sammanfattning

Målsättningen med förslaget i utredningen är att stabilisera sjukfrånvaron på en hållbar rimlig nivå genom stimulansmedel som ett årligt statsbidrag till enskilda regioner/landsting som lyckas effektivt arbeta med sjukskrivningar utifrån landstingets förutsättningar.

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget om finansiell samordning som utredningen föreslår. Arbetsförmedlingen gör bedömningen att förslaget om finansiell samordning mellan hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen inte har någon negativ påverkan på Arbetsförmedlingens uppdrag. Förslagen i utredningen kan komma till nytta för samhället och för individen, genom väl noga förberedd sjukskrivning och effektivare arbetslivsinriktad rehabilitering hos bland annat Arbetsförmedlingen.

Arbetsförmedlingen har noteringar på utredningens förslag som kan uppmärksammas i det fortsatta arbetet med lagstiftningen av den finansiella samordningen.

Utgångspunkt för yttrandet

Arbetsförmedlingen har i detta remissyttrande i huvudsak fokuserat på de områden där Arbetsförmedlingens verksamhet och kunder kan komma att beröras. Arbetsförmedlingen konstaterar att Arbetsförmedlingens verksamhet berörs ringa i utredningen. Nedan följer Arbetsförmedlingens noteringar och kommentarer enligt utredningens disposition.

Datum
2019-04-02Diarienummer
Dnr Af-2019/0001 7597

Kapitel 3.1.2 Ohälsa relaterad till variation i sjukfrånvaro

Utredningen lyfter fram att arbetslösa står för en stor andel av de sjukskrivna, i december 2016 var andelen 15 % av de pågående sjukfallen. Dessutom så uppvisar arbetslösa större andel långa sjukskrivningar samt att psykisk ohälsa är vanligare som sjukskrivningsorsak än bland sjukskrivna med arbete. Utredningen anser att Arbetsförmedlingen inte kan erbjuda samma möjligheter som en existerande arbetsplats kan göra då det gäller rehabilitering tillbaka till arbetslivet.

Arbetsförmedlingens notering är att utredningen skulle kunna trycka på att Arbetsförmedlingen är en aktör i sjukskrivningsprocessen för denna målgrupp, specifikt för deltagare i arbetsmarknadspolitiska program.

Kapitel 4 Samspel mellan sjukförsäkring och hälso- och sjukvård

Utredningen lyfter att hälso- och sjukvården inte har någon finansiellt ansvar för sjukförsäkringen men spelar en central roll. Både som aktör som har kompetens att behandla och som en aktör som har till uppgift att lämna medicinska underlag till Försäkringskassan.

Arbetsförmedlingen vill uppmärksamma den grupp individer inskrivna på Arbetsförmedlingen som kan komma att påverkas negativt av den finansiella samordningen mellan hälso- och sjukvården och sjukförsäkringen. Denna grupp är deltagare i arbetsmarknadspolitiska program (benämns vidare programdeltagare) med ersättning i form av aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning. Arbetsförmedlingen tog från 1 januari 2019 över hanteringen av läkarintyg för denna målgrupp från Försäkringskassan¹. Arbetsförmedlingen utformade i samband med detta ett nytt läkarintyg (AF00251) som ska användas när en programdeltagare är sjukfrånvarande i mer än 7 kalenderdagar².

Det finns inte stöd i sjukvårdslagen att hälso- och sjukvården ska skriva ut läkarintyg. Det kan uppstå en risk att hälso- och sjukvården då inte prioriterar att skriva ut läkarintyget för programdeltagare i och med att Arbetsförmedlingen har tagit över hanteringen av läkarintyg från Försäkringskassan.

Arbetsförmedlingen har inte fått några särskilda medel avsatta för att ersätta vården för läkarintyg. För hälso- och sjukvården ingen ersättning skulle det därmed finnas risk att detta i sin tur drabbar programdeltagarens möjligheter till ersättning om hälso- och sjukvården nedprioriterar att skriva läkarintyg till programdeltagare. En programdeltagare behöver lämna ett läkarintyg till Arbetsförmedlingen för att ha möjlighet att behålla sin ersättning efter sjunde sjukfrånvarodagen. Försäkringskassan i sin tur använder uppgiften ifall

¹ Övergångsbestämmelser punkt 5 förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

² www.arbetsformedlingen.se/lakarintyg

läkarintyget har inkommit till Arbetsförmedlingen för att bedöma vilka dagar en programdeltagare ska få ersättning.

Kapitel 6 Överväganden och förslag

Programdeltagare har ingen återinsjuknandebestämmelse liknande den som finns i socialförsäkringsbalken 27 kap. 32 §: Om en sjukperiod i det enskilda fallet har börjat inom fem dagar från det att en tidigare sjukperiod har avslutats, ska den senare sjukperioden anses vara en fortsättning på den tidigare sjukperioden. Programdeltagare påbörjar istället en ny sjukperiod för varje gång de gör en ny sjukanmälan³. Det innebär att det skulle bli problematiskt om denna grupp omfattades i gruppen arbetslösa som räknas upp inunder avsnittet med definition av sjukperiod. Arbetsförmedlingen förespråkar därför att definitionen av arbetslösa i det här avseendet bör vara mer specifik genom att definiera den gruppen som arbetslösa med rätt till sjukpenning.

Utredningen utgångspunkt är att statsbidraget till ett enskilt landsting ska beräknas bland annat efter utbetald sjukpenning i det specifika landstinget.

Programdeltagare inom arbetsförmedlingen har inte sjukpenning utan aktivitetsstöd, utvecklingsersättning eller etableringsersättning vid sjukfrånvaro i 30 dagar (se fotnot ovan). Det innebär att dessa personer inte ingår i beräkningen av statsbidraget till det enskilda landstinget. Arbetsförmedlingen ser en risk för undanträngning av målgruppen.

Övrigt

Utredningen föreslår att den finansiella samordningen bör regleras enligt lag men att förslaget inte kräver reglering genom lag, se 6.9.1. Arbetsförmedlingen ställer sig tveksam till förslaget om att samordningen ska regleras genom lag. Det framkommer i utredningen att det finns en brist i evidensbaserad kunskap då det gäller sjukskrivningsprocessen. Om samordningen ska ske genom lag finns det en risk för mindre flexibilitet vid ny kunskap av effekter vid utvecklande av sjukskrivningsprocessen.

Förslaget i utredningen är att regeringen ska besluta om ett nationellt forum för kunskaps- och implementeringsstöd i frågor som relaterar till den finansiella samordningen, 6.11. Forumet bör inte ha något formellt mandat gällande den finansiella samordningen. Arbetsförmedlingen hade sett att utredningen (även om det inte ingick i direktivet) skulle tydliggöra mer hur utvärderingen ska kunna ske, finansiering och ansvarsfördelningen. Som det framgår i utredningen finns det ett behov

³ Kap 4 förordning (2017:819) om ersättning till deltagare i arbetsmarknadspolitiska insatser

Datum
2019-04-02

Diarienummer
Dnr Af-2019/0001 7597

av utvärdering då det gäller sjukskrivningsprocessen vilket Arbetsförmedlingen ser som positivt.

Förtydligande

Arbetsförmedlingen hade även sett att följande skulle kunnat förtydligas och läggas till för att stärka utredningens förslag.

Arbetsförmedlingen skulle sett att utredningen tydligare pekar på att utvärderingen ska ha ett könsperspektiv för att få en bättre kunskap runt kvinnor och mäns sjukskrivningsprocess för att kunna utjämna könsskillnaderna. Det samma gäller för skillnaderna mellan utrikes och inrikes födda personer.

Utredningen tar också upp att det inte ska finnas några återrapporteringskrav för landstingen, kan detta påverka incitamenten för att upprätta god effektutvärdering?

Utredningen berör inte den digitaliseringen som sker inom hälso- och sjukvården, exempelvis den digitala vårdens roll i sjukskrivningsprocessen, detta kunde beskrivits i kapitel 7. Vilka utmaningar finns det och har utredningen här några rekommendationer?

På Arbetsförmedlingens vägnar

Mikael Sjöberg
Generaldirektör

Carolin Lillieh

Beslut i ärendet har fattats av generaldirektör Mikael Sjöberg. Ärendet har föredragits av Carolin Lillieh. I den slutliga handläggningen av ärendet har chef Rikard Lindström för Avdelningen Samordning och Uppföljning, VO Arbetssökande och chef Maria Kindahl för Avdelningen Rehabilitering till Arbete deltagit.